

Inšpektor NLC-LOS informuje o aktuálnych problémoch zdravotného stavu lesov v Košickom kraji

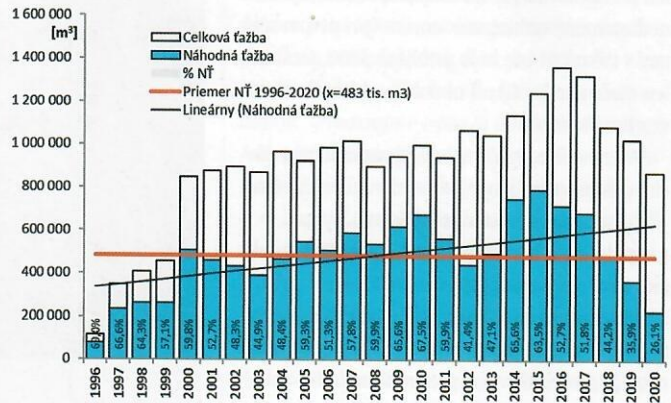
ING. ROMAN LEONTOVÝČ, PHD.

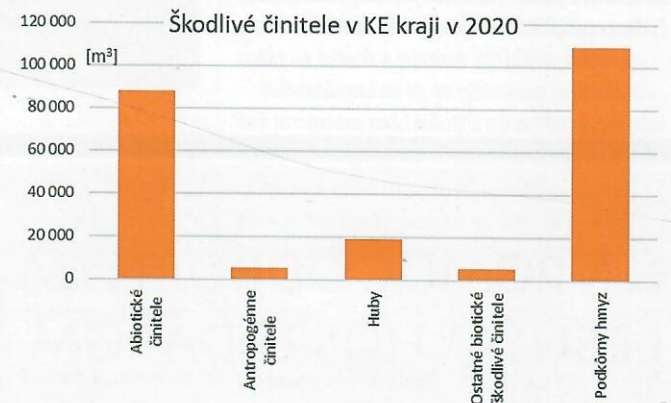
Lesnatosť Košického kraja dosahuje 39,8%, čo je takmer na úrovni lesnatosti Slovenska. Košický kraj má piatu najvyššiu lesnatosť spomedzi všetkých krajov. Podľa údajov NLC lesy rastú v Košickom kraji na ploche 268,8 tis. ha, pričom najväčšími obhospodarovateľmi lesov sú Lesy SR š. p. (42% územia), mestské a obecné lesy obhospoda-

rujú 24% a spoločenské 22%. Najvyššiu lesnatosť majú okresy Gelnica (75%), Rožňava (61,6%) a Košice I (60,2%), naopak najnižšiu má okres Košice IV, ktorého lesnatosť dosahuje 4,7%.

Najhoršia situácia, čo sa týka náhodných ťažieb sa v regióne zaznamenala po vetrovej kalamite Žofia v rokoch 2014 a 2015. V súčasnom období už niekoľko rokov po sebe dochádza v Košickom kraji k poklesu objemu náhodných ťažieb. Pokiaľ ešte v roku 2016 sa pohyboval na úrovni 720 tis. m³, v roku 2020 dosiahol objem náhodnej vykonanej ťažby 227,4 tis. m³. Taktiež podiel náhodnej vykonanej ťažby k celkovému objemu ťažieb v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi opäť poklesol a v roku 2020 predstavoval 26,1%, čo je medziročný pokles o takmer 10% (obr. 1).

Obrázok 1. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Košickom kraji

Obrázok 2. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Košickom kraji v roku 2020

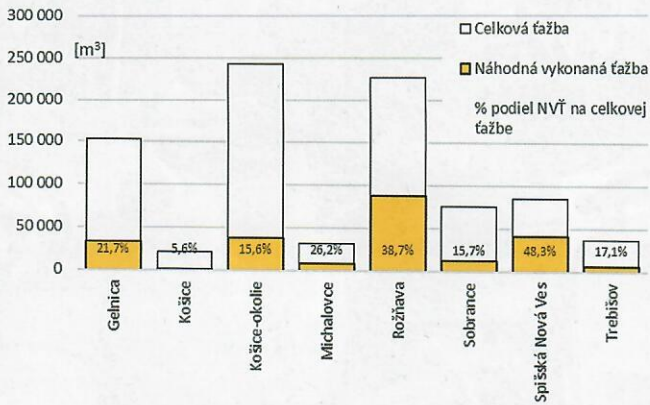

Plochy po vetrovej a podkôrníkovej kalamite v oblasti ML Dobšiná. Foto: R. Leontovych

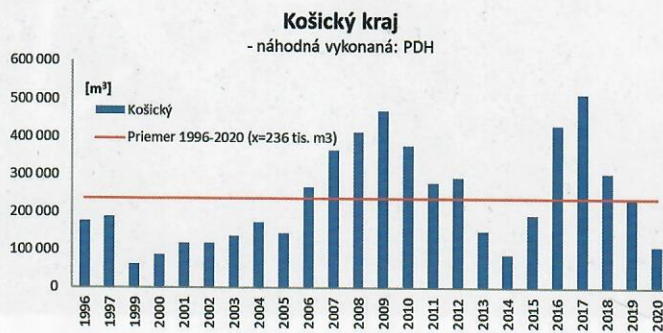
Situácia v roku 2020

V roku 2020 bolo následkom pôsobenia škodlivých činiteľov v Košickom kraji napadnutých 227,4 tis. m³ drevnej hmoty, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o 142 tis. m³. Podobne ako aj v predchádzajúcich rokoch bola škodlivými činiteľmi poškodzovaná najmä ihličnatá hmota. V roku 2020 tvoril podiel ihličnatej hmoty na celkových náhodných ťažbách v regióne 73,6%. Dlhodobo najvýznamnej-

ším škodlivým činiteľom je podkôrný hmyz (obr.2). Následkom napadnutia porastov podkôrným hmyzom bolo v roku 2020 spracovaných 109,4 tis m³, čo predstavuje medziročný pokles o takmer 130 tis. m³ (obr.4). Náhodné ťažby v rámci regiónu boli sústredené najmä do oblasti Gemera. Celkový objem napadnutej hmoty biotickými činiteľmi dosiahol 133,8 tis. m³ (medziročný pokles o takmer 129 tis. m³). Pôvodcami hubových ochorení

Obrázok 3. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Košickom kraji podľa okresov v roku 2020

Obrázok 4. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Košickom kraji

bolo napadnutých 19 tis. m³ (nárast o 5 tis. m³), ostatnými biotickými činiteľmi bolo poškodených 5,4 tis. m³.

Abiotickými činiteľmi bolo v Košickom kraji v roku 2020 poškodených 88,2 tis. m³, čo je len o 7 tis. m³ menej ako v predchádzajúcom roku. Najvýznamnejším abioticky pôsobiacim činiteľom bol vietor. V regióne bolo vetrom poškodených 65,6 tis. m³, suchom a úpalom 20,3 tis. m³ a inými abiotickými činiteľmi 1 844 m³.

Antropogénne pôsobiaci činitele mali za následok náhodnú ťažbu v objeme 5,3 tis. m³ (medziročný pokles o 5,7 tis. m³), pričom imisie predstavovali 2,6 tis m³ a krádeže dreva dosiahli 1,9 tis. m³.

Najvyššie objemy náhodných ťažieb sa vykonali v okresoch Rožňava (87,8 tis. m³), Spišská Nová Ves objem náhodnej vykonanej ťažby dosiahol 41,2 tis. m³ a Košice okolie 37,8 tis. m³.

■ Prognóza vývoj zdravotného stavu lesov v Košickom kraji

Niekoľko rokov po sebe dochádza v Košickom kraji k poklesu podielu náhodnej ťažby, pričom je dlhodobo pod celoslovenským priemerom. Za posledné štyri roky poklesol objem NT viac ako 2,5 krát. Aj napriek uvedenému nemožno očakávať, že v najbližších rokoch ešte dôjde k takému výraznému pokles náhodných ťažieb. Vzhľadom na klimatické podmienky v tomto roku, najmä extrémne sucho, ako aj rozšírenie podkôrníkovej kalamity v smrečinách v predchádzajúcich rokoch, najmä v oblasti Gemera a Spiša, očakávame aj v nasledujúcich rokoch, že v regióne bude najvýznamnejšie ovplyvňovať náhodné ťažby podkôrný hmyz. Taktiež výskyt abiotických činiteľov, najmä vetra nie je možné predpovedať. Nepredpokladáme že sa výrazne situácia zmení najmä v oblasti Gemera a Spiša, najmä v okresoch Rožňava, Gelnica, Spišská Nová Ves a Košice okolie.

Vplyv sucha sa prejavil na brezách už koncom júna 2022 (Slovenské rudohorie). Foto: R. Leontovič

Podakovanie

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č.: APVV-19-0116, APVV-19-0119. Práca ďalej vznikla vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Minister-

stva obrany Slovenskej republiky. Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: „Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov“ (kód ITMS2014+313011V465), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.